

der NSDAP Ernst Wilhelm Bohle (die tevens *Staatssekretär* was in het *Auswärtige Amt*) wilden via de gijzelingsaffaire een maximum aan pressie uitoefenen op de Nederlandse autoriteiten in Den Haag, Londen en Batavia, Seyss-Inquart daarentegen had daar weinig behoefte aan. Met hun streven hadden von Ribbentrop en Bohle, wat Den Haag betrof, succes want de gijzelingsaffaire droeg er, zoals wij in deel 4 (hoofdstuk 8) beschreven, belangrijk toe bij dat het college van secretarissen-generaal in oktober '40 twee afgezanten naar Japan zond, luitenant-generaal M. Boerstra (oud-commandant van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger) en mr. W. G. F. Jongejan (voorzitter van de in Den Haag gevestigde Ondernemersraad voor Nederlands-Indië), teneinde van daaruit het Indische gouvernement tot een toegefelijke, meer pro-Duitse houding te bewegen. Dat gouvernement bleek evenwel niet bereid, de mannelijke Rijksduitsers uit hun internering te ontslaan (Boerstra en Jongejan werden niet eens tot Indië toegelaten) en dat besluit had de instemming van de Nederlandse regering te Londen. Het gevolg was dat von Ribbentrop en Bohle de Indische gijzelaars wensten vast te houden, zulks tot ongenoegen van Seyss-Inquart die, louter ter wille van een groep Duitse staatsburgers in het verre Indië die hem weinig interesseerde, zijn 'verzoeningspolitiek' in Nederland met een hypotheek had moeten belasten welke hij dan wel naar vermogen beperkt had maar toch niet had kunnen voorkomen. En dan die ongelukkige internering in Buchenwald! De terugvoering der gijzelaars naar Nederland had Seyss-Inquarts instemming, ja hij wilde verder gaan: medio '42 (Indië was door Japan bezet) legde hij tot tweemaal toe aan het *Auswärtige Amt* het denkbeeld voor, de resterende Indische gijzelaars vrij te laten; toen von Ribbentrop nog niets van zich had laten horen, ging Bohle, met wie Seyss-Inquart in Berlijn gesproken had, met die vrijlating accoord, maar op voorwaarde dat de in mei en juli opgepakte anti-verzet-gijzelaars *tevens* als gijzelaars inzake Indië zouden fungeren. Bene, von Ribbentrops vertegenwoordiger in Den Haag, stuurde het *Auswärtige Amt* hieromtrent bericht op zaterdag 8 augustus '42 – dat was evenwel de dag waarop Seyss-Inquart met drie van zijn *Generalkommissare* (Rauter, Schmidt, Wimmer) en *Wehrmachtbefehlshaber* generaal Christiansen overleg pleegde over de eis van het *Oberkommando der Wehrmacht* dat als represaille wegens een, overigens mislukte, aanslag op een Duitse troepentrein in Rotterdam twintig anti-verzet-gijzelaars gefusilleerd zouden worden. Het werden er vijf. Hun dood nu wekte zulk een immense verontwaardiging in bezet gebied dat Seyss-Inquart, zo vermoeden wij, er nadien niet zo veel meer voor voelde, aan een van de twee groepen gijzelaars in haar totaliteit de vrijheid te hergeven: dat zou, zo nemen wij aan, volgens hem aan de bevolking in